Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001385

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шпакович Віталій Володимирович
2. Vitalii V. Shpakovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 031

Назва наукової спеціальності: Релігієзнавство

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Релігієзнавство

Дата захисту: 17-07-2026

Спеціальність за освітою: Фінанси

Місце роботи здобувача: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13533

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 21.31.41, 21.41.67

Тема дисертації:

1. Концепція досконалості в контексті православної антропології

2. The Concept of Perfection in the Context of Orthodox Anthropology

Реферат/анотація:

1. Актуальність дослідження концепції досконалості у контексті православної антропології зумовлена потребою осмислення онтологічного статусу людини, смислової спрямованості її існування та умов досягнення повноти буття у перспективі трансцендентного. В умовах культурних трансформацій і російсько-української війни ваги набувають питання гідності, свободи, відповідальності, страждання, жертовності та збереження внутрішньої цілісності особистості. Православна концепція досконалості дає змогу розглядати людину як духовно-онтологічну єдність, покликану до повноти буття через свободу, любов, співпричастя і відкритість до Бога. У дисертації обґрунтовано теоретико-методологічні засади дослідження досконалості як системоутворюючої категорії православної антропології; розкрито онтологічні основи буття людини як образу Божого, христологічне й сотеріологічне підґрунтя її вдосконалення, єдність духовного і тілесного начал, церковно-аскетичний шлях та есхатологічну перспективу обоження. Показано, що наявні студії зосереджені на теозисі, ісихазмі, преображенні, есхатології або моральній проблематиці, не розгортаючи досконаліть як синтетичний понятійний центр. Методологічну основу роботи становлять

історико-філософський, історико-богословський, герменевтичний, феноменологічний, компаративний, системно-структурний, дискурс-аналітичний і контент-аналітичний методи. Їх застосування дало змогу реконструювати ґенезу уявлень про досконалість як телос людського буття, інтерпретувати патристичні й сучасні богословські тексти без анахронізмів і редукцій, описати релігійний досвід як спосіб буття та інтегрувати онтологічний, антропологічний, аскетичний, еклезіальний і есхатологічний виміри. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні досконалості не як моральної чесноти, психологічного стану чи автономного проєкту самореалізації, а як персоналістично-синергійного способу буття особистості у причасті до божественного життя. Доведено, що аскеза є не технікою самовдосконалення, а антропологічною методологією зцілення природи; таїнственне життя Церкви не замінює свободу, а відкриває її до благодаті; есхатологічна досконалість постає як «вічнорухомий спокій», у якому утвердження волі в Добрі поєднується з нескінченним зростанням у любові. Уточнено літургійний і соборний вимір досконалості як преображення людини, світу й історії за образом тринітарної перихорези. Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів у курсах з філософії релігії, релігієзнавства, патристики, богословської антропології, догматичного богослов'я, а також у катехитичній, пастирській та духовно-формаційній практиці. Висновки дослідження можуть слугувати підґрунтям для студій свободи, тілесності, ідентичності, сотеріології та есхатології.

2. The relevance of studying the concept of perfection in the context of Orthodox anthropology is determined by the need to comprehend the ontological status of the human being, the meaningful orientation of human existence, and the conditions for attaining the fullness of being in relation to the transcendent. In the context of cultural transformations and the Russo-Ukrainian war, the issues of dignity, freedom, responsibility, suffering, self-sacrifice, and the preservation of the inner integrity of the person acquire particular significance. The Orthodox concept of perfection makes it possible to consider the human being as a spiritual-ontological unity, called to the fullness of being through freedom, love, communion, and openness to God. The dissertation substantiates the theoretical and methodological foundations for studying perfection as a system-forming category of Orthodox anthropology; it reveals the ontological foundations of human existence as the image of God, the Christological and soteriological basis of human perfection, the unity of the spiritual and bodily principles, the ecclesial-ascetic path, and the eschatological perspective of deification. It is shown that existing studies focus on theosis, hesychasm, transfiguration, eschatology, or moral issues, without developing perfection as a synthetic conceptual center. The methodological basis of the work consists of historical-philosophical, historical-theological, hermeneutical, phenomenological, comparative, systemic-structural, discourse-analytical, and content-analytical methods. Their application made it possible to reconstruct the genesis of ideas about perfection as the telos of human existence, to interpret patristic and contemporary theological texts without anachronisms or reductions, to describe religious experience as a mode of being, and to integrate the ontological, anthropological, ascetic, ecclesial, and eschatological dimensions. The scientific novelty lies in substantiating perfection not as a moral virtue, psychological state, or autonomous project of self-realization, but as a personalist-synergistic mode of personal existence in participation in divine life. It is demonstrated that asceticism is not a technique of self-improvement, but an anthropological methodology for the healing of human nature; that the sacramental life of the Church does not replace freedom, but opens it to grace; and that eschatological perfection appears as "ever-moving rest," in which the establishment of the will in the Good is combined with infinite growth in love. The liturgical and conciliar dimension of perfection is clarified as the transfiguration of the human being, the world, and history according to the image of Trinitarian perichoresis. The practical significance of the work lies in the possibility of using its results in courses on the philosophy of religion, religious studies, patristics, theological anthropology, and dogmatic theology, as well as in catechetical, pastoral, and spiritual-formational practice. The conclusions of the study may serve as a basis for further research on freedom, corporeality, identity, soteriology, and eschatology.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Шпакович, В., В., 2023. Методологія релігієзнавчого дослідження феномену досконалості у православній антропології. Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. Вип. 49. С. 191-199. DOI https://doi.org/10.30970/PPS.2023.49.24.
- Шпакович, В. В., 2024. Сотеріологічний та есхатологічний виміри концепції досконалості людини у православній антропології. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки. Вип. 1. С. 64-72. DOI https://doi.org/10.35433/PhilosophicalSciences.1(95).2024.64-72
- Shpakovych, V., 2024. Literature review on the phenomenon of human perfection in orthodox theology. Актуальні проблеми філософії та соціології. Вип. 51. P. 134-144. DOI https://doi.org/10.32782/apfs.v051.2024.23
- Shpakovych, V., 2024. The phenomenon of human perfection: relevance and fundamental principles of study. Культурологічний альманах. Вип. 2 (10). P. 33-38. DOI https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.5.
- Shpakovych, V., 2025. Differentiating human perfection, deification, salvation and sanctification in Orthodox theology. «Перспективи». Соціально-політичний журнал. № 1. P. 172-180. DOI https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2025.1.22.
- Шпакович, В. В., 2023. Концепція досконалості у контексті православної антропології. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / за ред. О. Л. Соколовського. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка. С. 139-142.
- Шпакович, В. В., 2024. Феномен досконалості людини у науковому доробку Думітру Станілое. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / за ред. А. Р. Кобетяка та ін. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка. С. 126-128.
- Шпакович, В. В., 2025. Вплив соціальних викликів на антропологічний дискурс православ'я. Релігія, релігійна ідентичність та релігійні конфлікти у сучасному світі: зб. наук. праць / за ред. О. Л. Соколовського. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка. С. 129–134.
- Шпакович, В. В., 2025. Роль волі у досягненні християнської досконалості в контексті православної традиції. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / за ред. А. Р. Кобетяка та ін. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка. С. 108–111.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U001976

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколовський Олег Леонідович

2. Oleh L. Sokolovsky

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2228-3040

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаврилюк Тетяна Вікторівна

2. Tetiana V. Havryliuk

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8525-9470

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія статистики, обліку та аудиту

Код за ЄДРПОУ: 04837462

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Київ, 04107, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державна служба статистики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Христокін Геннадій Володимирович

2. Hennadii V. Khrystokin

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2663-3055

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет «Київський авіаційний інститут»

Код за ЄДРПОУ: 45853942

Місцезнаходження: просп. Гузара Любомира, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Козловець Микола Адамович

2. Mykola Kozlovets

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1998-9042

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=IJXFz3gAAAAJ; https://www.webofscience.com/wos/author/record/2028255

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гуцало Людмила Вікторівна

2. Liudmyla V. Hutsalo

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2627-3520

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Житомирський державний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125208

Місцезнаходження: вул. В. Бердичівська, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Ковтун Наталія Михайлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Ковтун Наталія Михайлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Мирончук Наталія Миколаївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна